

คู่มืออุปสมบทวิธี แบบคณะธรรมยุต

เรียบเรียงโดย

พระครูนิรมิตวิทยากร (วิทยา กิจจวิชโช)
เจ้าอาวาสวัดป่าดอยแสงธรรมญาณสัมปันโน

เจ้าคณะตำบลแม่คะ (ธ.)

และ พระอุปัชฌายะ

อุปสมบทวิธี

แบบคณะธรรมยุต

กุลบุตรผู้มีศรัทธาและเลื่อมใส เกิดฉันทะจะบรรพชาและอุปสมบท พึงทำตนให้พ้นจากอุปสรรค คือข้อติดขัด เป็นต้นว่า มีโรคต้องห้าม มีหนี้สิน มีคดีเกี่ยวในศาล ไม่ได้รับอนุญาตแห่งบิดามารดา ไม่ได้รับอนุญาตแห่งภรรยา ไม่ได้รับอนุญาตแห่งเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น และพึงทำตนให้พ้นจากปถิโศ คือข้อกัณฑ์ เป็นต้นว่า ครอบครั้ว การงาน บ้านเรือนและทรัพย์สินสมบัติ เตรียมตัวเสร็จแล้วถึงวันกำหนด พึงไปสู่อาราม เข้าในอุโบสถ บูชาพระรัตนตรัย เมื่อพระสงฆ์สนับนิบาตแล้ว พึงเข้าขอบรรพชา เพื่อสำเร็จเป็นสามเณรในเบื้องต้นตามธรรมเนียมก่อน พึงรับผ้าไตรอุ้มประณมมือ เข้าไปในสงฆ์สนับนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌายะแล้ว กราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ คือ จดหน้าผาก ฝ่ามือทั้งสองข้าง เข้าทั้งสอง ลงที่พื้น ๓ ครั้ง แล้วนั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตรประณมมือ เปล่งวาจาถึงสรณะ และขอบรรพชาด้วยคำมคธ (ไม่ต้องว่าคำแปล) ดังนี้ :-

คำขอบรรพชาอุปสมบท

เอสาหัง ภันเต, สุจิระประรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาวะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ,

(ซำ)(ฮัง)

(บู้)

(กั)

(กัจ)

ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาวะวะโต, ธัมมะวินะเย

(ซัง)

(ฮัง)

(กั)

ปีพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง*

(บู้ด)(จียัง)

(ซัม) (ตัง)

หุตียัมปาหัง ภันเต, สุจิระประรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาวะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาวะวะโต, ธัมมะวินะเย ปีพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง*.

ตะตียัมปาหัง ภันเต, สุจิระประรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาวะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาวะวะโต, ธัมมะวินะเย ปีพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง*.

อะหัง ภันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา,

(ฮัง)

(บู้ด)(จียัง)

(ซำ)

(ท่า) (กั) (เหตฺวา)

ปีพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

(จียะ)

(ดา)

หุตียัมปิ อะหัง ภันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปีพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ตะตียัมปิ อะหัง ภันเต, ปีพพัชชัง ยาจามิ. อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปีพพาเชถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

(คำแปล) ท่านเจ้าข้า, ข้าพเจ้าถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น แม้ปริณิพพานแล้ว, กับทั้งพระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสรณะ ที่เคารพนับถือ. ท่านเจ้าข้า ขอข้าพเจ้าพึงได้บรรพชา, พึงได้อุปสมบท, ในพระธรรมวินัย ของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น.

แม้ครั้งที่สอง ท่านเจ้าข้า, ข้าพเจ้าถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า.....เป็นสรณะ ฯลฯ

แม้ครั้งที่สาม ท่านเจ้าข้า, ข้าพเจ้าถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า.....เป็นสรณะ ฯลฯ

ท่านเจ้าข้า, ข้าพเจ้าขอบรรพชา. ขอท่าน โปรดรับผ้ากาสายะเหล่านี้, แล้วยังข้าพเจ้าให้บรรพชาเถิด เจ้าข้า.

แม้ครั้งที่สอง ท่านเจ้าข้า, ข้าพเจ้าขอบรรพชา ขอท่านโปรดรับผ้ากาสายะเหล่านี้, ... ฯลฯ

แม้ครั้งที่สาม ท่านเจ้าข้า, ข้าพเจ้าขอบรรพชา ขอท่านโปรดรับผ้ากาสายะเหล่านี้, ... ฯลฯ

๑. ถ้าจักษบวชเป็นเพียงสามเณรเท่านั้น ไม่ต้องว่า **ละภยยัง อุปะสัมปะทัง.**

๒. อักษรที่มีขีดเส้นใต้ [-] ตัว ฎ, ฐ ให้ออกเสียง กล้ำ ห เป็น ฎห, ฐห คือ มีสะเทือนลงในลำคอ ตัว ฌ ให้ออกเสียงขึ้นนาสิก, ตัว ฅ ให้ออกเสียง ก กล้ำ ง เป็น กง, ตัว ฆ ให้ออกเสียง จ กล้ำ ย เป็น จย พึงรู้อย่างนี้ทุกที่ไป, เครื่องหมายนี้ (ˆ) อยู่เหนืออักษรตัวใด ให้ออกเสียง “อะ” เพียงครึ่งเสียง แต่ต้องทำให้เร็วและเบา

ในลำดับนั้น พระอุปชฌายะ พึงรับผ้าไตรจากปัพพัชชาเปกขะ คือ ผู้มุ่งบรรพชา มาวางไว้ตรงหน้า ตัก แล้วพึงสอนปัพพัชชาเปกขะ กล่าวถึงพระรัตนตรัย อันเป็นหลักสำคัญแห่งพระธรรมวินัย แนะนำให้ น้อมใจด้วยศรัทธาเลื่อมใส ถือเอาเป็นสรณะ แสดงให้รู้จักประโยชน์แห่งการบวช และบอกตจปัญจกัมมัฏฐาน (กัมมัฏฐานมีหนึ่งเป็นที่ห้า) ให้ไว้ค้ำเป็นจิตตภาวนา อธิบายให้รู้ความ พึงว่าน่าให้ปัพพัชชาเปกขะ ว่าตามไปที่ละบท โดยบทบาลี ดังนี้ :-

เกสา, โลมา, นะขา, ทันตา, ตะโจ. นี้เรียกว่า อนุโลม คือว่าไปตามลำดับ แล้วถอยกลับเข้ามา เป็นปฏิโลมว่า **ตะโจ, ทันตา, นะขา, โลมา, เกสา.**

ครั้นสอนแล้ว พระอุปชฌายะ พึงชักอังสะออกจากไตร ห่มให้ปัพพัชชาเปกขะและมอบผ้ากาสายะ ให้ วางไว้บนมือ เอามือจับผ้าไตร บอกวิธีครองผ้าครบไตรจีวร

“จงถือเอาผ้ากาสายะเหล่านี้ออกไป เอาจบงคสี่อ้อมตัว จับชายทั้งสองให้เสมอกัน ม้วนซ้ายเข้ามา ข้างบนนุ่งเหน็บปิดสะดือ ข้างล่างปกหัวเข่าลงไปเพียงครึ่งแข้ง เอาจบงคเอวคาด แล้วเอาจีวร คี่อ้อมตัว จับชายทั้งสองให้เสมอกัน ม้วนซ้ายเข้ามาดุจเดียวกัน ข้างบนห่มปิดบ่าซ้าย เปิดบ่าขวา เอาจบงคผูกขาด แล้วเข้ามาราบไหว้ภิกษุทั้งหลาย ขอสรณคมน์และศีล ให้สำเร็จสามเณรบรรพชา ตามพระพุทธานุญาตต่อไป”

ส่งปัพพัชชาเปกขะออกไปครองผ้า ถ้าสังฆิกษุรูปหนึ่งช่วยครองให้ จักเป็นการสะดวก. ฝ่ายปัพพัชชาเปกขะอันพระอุปชฌายะส่งกลับออกไป พึงอุ้มผ้ากาสายะอันท่านมอบให้ นั้น ประณมมือถอยหลัง ออกมาพอควรแล้ว หันหน้ากลับออกไป ยืนครองผ้าในที่ควรส่วนหนึ่ง ตามวิธีอันพระอุปชฌายะสั่งนั้น. ครั้นเสร็จแล้ว พึงเข้าไปหาพระอาจารย์ ผู้นั่งคอยทำอยู่ข้างท้ายสงฆสันนิบาต รับเครื่องสักการะถวายท่าน แล้ว กราบลง ๓ หน นั่งคุกเข่าประณมมือ เปล่งวาจาขอสรณะ และศีล ว่าดังนี้ :-

คำขอสรณะและศีล

อะหัง ภันเต, สรรณะสีลัง ยาจามิ.
ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, สรรณะสีลัง ยาจามิ.
ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สรรณะสีลัง ยาจามิ.

(คำแปล) ข้าพเจ้าขอสรณะและศีล เจ้าข้า.
แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอสรณะและศีล เจ้าข้า.
แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอสรณะและศีล เจ้าข้า.

ลำดับนั้น พระอาจารย์ฟังกล่าวว่ “จงตั้งใจอบน้อม พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังว่าตามบท นโม ดังนี้” แล้วกล่าวคำนมัสการนำ ให้ปัพพัชชาเปกขะ ว่าตาม

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

แต่นั้น พระอาจารย์ฟังสั่งด้วยคำว่า “เอวัง วะเทหิ” (เจ้าจงว่าอย่างนี้) หรือ “ยะมะหัง วะทามิ ตัง วะเทหิ” (เจ้าจงว่าตามเรา) คำใดคำหนึ่ง อย่ว่าควบกัน. ปัพพัชชาเปกขะ ฟังรับว่า “อามะ ภันเต” (ขอรับ เจ้าข้า) พระอาจารย์ฟังบอกแก่ ปัพพัชชาเปกขะ ให้อธิษฐานใจถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ฟังสอนว่า

“จงตั้งใจถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก จงตั้งใจถึงพระธรรมว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก จงตั้งใจถึงพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก แม้ในวาระที่ ๒ วาระที่ ๓ ก็พึงตั้งใจอย่างนั้น”

แล้วนำไปเปล่งวาจาว่า สรณคมน์ ตามไปที่ละพากย์ ดังนี้ :-

พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.
ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.
สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

ทุตุยัมปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.
ทุตุยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.
ทุตุยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

ตะติยัมปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.
ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.
ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

เมื่อจบสรณคัมม์แล้ว พระอาจารย์ฟังบอกว่า “สระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง” (ถึงสระณะเสร็จแล้ว) ปัพพัชชาเปกขะ ฟังรับว่า “อามะ ภันเต” (ขอรับ เจ้าข้า)

แต่นั้น พระอาจารย์ฟังบอกให้รู้ว่า “บรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคัมม์เพียงเท่านี้ สามเณรนั้น มีสิกขาบทอันพึงศึกษาตามพระพุทธรบัตถบัญญัติ ๑๐ ประการ จงศึกษาตามไปโดยบทบาลี ดั่งนี้ก่อน” แล้วฟังกล่าวนำให้สามเณร ว่าตามไปที่ละสิกขาบท ดังนี้ :-

ปาณาติปาตา เวระมะณี.

อะทินนาทานา เวระมะณี.

อะปรัหฺมจะริยา เวระมะณี.

มุสสาวาทา เวระมะณี.

สุรา เมระยะ มัชชะ ปะมาทัฏฐานา เวระมะณี.

วิกาละโภชะนา เวระมะณี.

นัจจะ คีตะ วาทิตะ วิสุกะทัสสะนา เวระมะณี.

มาลา คันธะ วิเลปะนะ ธาระณะ มัณฑะนะ วิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี .

อุจจาสะยะนะ มะหาสะยะนา เวระมะณี.

ชาตะรุปะ ระชะตะ ปะฎิคคะหะณา เวระมะณี.

อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ. (ว่า ๓ หน)

[เสร็จแล้วฟังกราบลง ๓ หน]

ในลำดับนั้น สามเณรฟังรับบาตรอุ้มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะในสงฆสันนิบาต วางไว้ข้างตัว ด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายท่าน แล้วกราบลง ๓ หน นั่งคุกเข่าประณมมือ กล่าวคำขอนิสัย ว่า ดั่งนี้ :-

อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ.

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ.

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ.

แล้วว่า :-

อุปัชฌาโย เม ภันเต โหหิ. (ว่า ๓ หน)

(คำแปล) ข้าพเจ้าขอนิสัย เจ้าข้า.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอนิสัย เจ้าข้า.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอนิสัย เจ้าข้า.

ขอท่านเป็นอุปัชฌายะ ของข้าพเจ้าเถิด เจ้าข้า.

พระอุปัชฌายะพึงกล่าวบทรับว่า “โอบายิกัง” (ชอบด้วยอุบาย) “ปะฎฐิปัง” (สมควร) “ปาสาทิเกนะ สัมปาเทหิ” (จงให้ถึงพร้อมด้วยอาการอันน่าเลื่อมใส) แต่ละบท เว้นระยะให้สามเณรตอบรับว่า “สาธุ ภัณฑ” (ดีละ เจ้าข้า) ทุกบทไป.

แต่นั้นสามเณรพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านสืบไป ว่าดังนี้ :-

อชชะตคเคทานิ เถโร, มัย्हัง ภาโร, อะหัมปิ เถรสสะ ภาโร. (ว่า ๓ หน)					
(จียะ)	(เก)(ดา)	(เท)	(หัยยัง)	(ฮัม)	(เท)

[เสร็จแล้วกราบลง 3 หน]

(คำแปล) ตั้งแต่นั้นไป พระเถระย่อมเป็นภาระของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าย่อมเป็นภาระของพระเถระ.

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะพึงบอกแก่สามเณรผู้เป็นอุปสัมปทาเปกขา คือผู้มุ่งอุปสมบทว่า

“บัดนี้ เป็นเวลาที่พระสงฆ์จะทำอุปสมบทกรรม คือสวดประกาศกันและกัน ยกตัวเธอให้เป็นอุปสัมบันภิกษุในพระพุทธศาสนา และในกรรมวาจาที่จะสวดประกาศนั้น จะต้องออกชื่อผู้อุปสมบทด้วย ออกชื่ออุปัชฌายะด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อท่านถามว่า “กินนาโมสิ” เธอชื่ออะไร ก็พึงหมายเอาตัวเธอ แล้วตอบว่า “อะหัง ภัณฑ สุภัทโท นามะ” ข้าพเจ้าชื่อ *สุภัททะ* เมื่อท่านถามถึงชื่ออุปัชฌายะว่า “โกณามะเต อุปัชฌาโย” อุปัชฌายะของเธอชื่ออะไร ก็พึงหมายเอาตัวเรา แล้วตอบว่า “อุปัชฌาโย เม ภัณฑ อายัสมา กิจจะวิชโช นามะ” อุปัชฌายะของข้าพเจ้าชื่อ ท่าน *กิจจะวิชชะ*

“เมื่อท่านจะบอก บาทร จีวร ซึ่งสำหรับเป็นสมณบริขารไปในภายหน้าว่า สิ่งนี้ชื่อนี้ สิ่งนี้ชื่อนี้ ด้วยมคธภาษา ก็จงรับว่า “อามะ ภัณฑ” “อามะ ภัณฑ” แล้วจำชื่อนั้น ๆ ไว้ใช้ในอธิษฐานกิจในพระพุทธศาสนาต่อไป”

ในลำดับนั้น พระอาจารย์ผู้จะสวดกรรมวาจา พึงเอาบาทรมีสายโยคคล้องตัวอุปสัมปทาเปกขะ สะพายแล่งทางบ่าซ้าย ยังตัวบาทรให้อยู่ตรงหลัง แล้วบอกบาทร จีวร และอุปสัมปทาเปกขะพึงรับคำว่า ดังนี้ :-

อะยันเต ปัตโต. นี้ บาทรของเจ้า.	อามะ ภัณฑ. ขอรับ เจ้าข้า.
อะยัง สังฆาฏิ. นี้ ผ้าทาบ.	อามะ ภัณฑ. ขอรับ เจ้าข้า.
อะยัง อุตตะราสังโค. นี้ ผ้าห่ม.	อามะ ภัณฑ. ขอรับ เจ้าข้า.
อะยัง อันตะระวาสะโก. นี้ ผ้านุ่ง.	อามะ ภัณฑ. ขอรับ เจ้าข้า.

แต่นั้น พระอาจารย์พึงสั่งอุปสัมปทาเปกขะให้ออกไปยืนข้างนอก ด้วยคำว่า

“คัจฉะ อะมูมฺหิ โอกาเส ติฏฐาหิ”

“เจ้าจงไปยืน ณ โอกาสนั้น”

อุปสัมปทาเปกขะ พึงถอยหลังออกไปพอควร แล้วลุกยืนหันหน้าเดินออกไป ยืนห่างจากหัตถบาตสงฆ์ตั้งแต่ ๑๒ ศอกออกไป หันหน้าเข้ามาทางสงฆ์ ประณมมือ. ยืนที่ไหน ห่างเท่าไรพอดี อาจรู้ง่ายด้วยเขาปูผ้าไว้สำหรับพระอาจารย์ออกไปสอน ยืนทำผ้าไว้ข้างหน้ากระยะว่า เมื่อพระอาจารย์ออกไปยืนบนผ้าแล้ว จักได้หัตถบาตกัน คือห่างกันระยะ ๑ ศอก พึงระวังอย่าเดินเหยียบผ้า พึงหลีกอ้อมผ้าไปอย่ายืนบนผ้า.

เมื่ออุปสัมปทาเปกขะ ออกไปยืนนอกสงฆ์สนนิบาตแล้ว ในลำดับนั้น พระกรรมวาจาจารย์ และพระอนุสาวนาจารย์ พึงกราบพระรัตนตรัย ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าประณมมือ เปล่งคำนมัสการดังนี้ :-

๑. นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ นะโม ตัสสะ, (หยุด)
๒. ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ, (หยุด)
๓. นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต, (หยุด)
๔. อะระหะโต สัมมา, (หยุด)
๕. สัมพุทธัสสะ. (หยุด)

แล้วนั่งราบประณมมือ สวดกรรมวาจา สมมติตนเป็นผู้สอนซ่อมอุปสัมปทาเปกขะ ว่าดังนี้ :-
(อุปสัมปทาเปกขะ ชื่อ “สุภัททะ” อุปัชฌายะ ชื่อ “กัจฉะวิชชะ”)

คำสมมติตนเพื่อสอนซ่อม (นาคเดี่ยว)

สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ. สุภัทโ, आयัสมะโต กัจฉะวิชชัสสะ อุปะสัมปะทาเปกโข. ยะทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, อะหัง สุภัททัง อะนุสาเสยยัง.

(คำแปล) ขอพระสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สุภัททะ เป็นอุปสัมปทาเปกขะ ของท่าน กัจฉะวิชชะ ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, ข้าพเจ้าจะพึงสอนซ่อม สุภัททะ.

แต่นั้น พระอาจารย์พึงออกจากสงฆ์สนนิบาตไปยืนบนอาสนะที่ปูไว้แล้ว แล้วสอนซ่อมอุปสัมปทาเปกขะ ถ้ามถึงอัตรายกธรรม เมื่อท่านถาม พึงรับว่า “นัตถิ ภันเต” ๕ หน “อามะ ภันเต” ๘ หน คำสอนซ่อมว่าดังนี้ :-

คำสอนซ่อม

สุณะลลీ สุภัททะ, อะยันเต สัจจะกาโล ภูตะกาโล. ยัง ชาตัง ตัง สังฆะมัชฌเม ปุจฉันเต, สันตัง อตถิติ วัตตัพพัง. อะสันตัง นัตถิติ วัตตัพพัง. มา โข วิตถาลิ. มา โข มังกุ อะโหสิ. เอวันตัง ปุจฉิสสันติ. สันตี เต เอวะรูปา อาพาธา ?

(คำแปล) แน่ะ *สุภัททะ* เจ้าฟังนะ, นี่เป็นกาลสัตย์ เป็นกาลจริงของเจ้า. เมื่อท่านถามในท่ามกลางสงฆ์ ถึงสิ่งอันเกิดแล้ว, มีอยู่ ฟังกล่าวว่า มี. ไม่มี ฟังกล่าวว่า ไม่มี. เจ้าอย่าได้กระดากแล้วแล. เจ้าอย่าได้เป็นผู้เก้อแล้วแล. ภิกษุทั้งหลาย จักถามเจ้าอย่างนี้. อาพาธเหมือนอย่างนี้ ของเจ้า มีหรือ ?

๑. กุฎฐัง โรงเรือน ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๒. คัณโฑ ฝี ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๓. กิลาโส โรคกลาก ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๔. โสโส โรคมองคร่อ (หิดหอบ) ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๕. อะปะมาโร ลมบ้าหมู ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๑. มะนุสโสถี ? เจ้าเป็นมนุษย์หรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๒. ปุริโสถี ? เจ้าเป็นชายหรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๓. ภูชิสโสถี ? เจ้าเป็นไท (มิใช่ทาส) หรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๔. อะนะโณถี ? เจ้าหาหนี้สินมิได้หรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๕. นะถี ราชะกะโณ ? เจ้ามิใช่ราชภัฏ (ข้าราชการ) หรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๖. อะนุญญาโตถี มาตาปิตุหิ ? เจ้าเป็นผู้อันมารดาบิดาอนุญาตแล้วหรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๗. ปะริปุณณะวีสะติวัสโสถี ? เจ้าเป็นผู้มีอายุครบยี่สิบแล้วหรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง ? บาตร จีวรของเจ้า มีครบแล้วหรือ ?	อามะ ภันเต. ขอรับ เจ้าข้า.
๑. กินนาโมถี ? เจ้าชื่ออะไร ?	อะหัง ภันเต <i>สุภัทโท</i> นามะ. ข้าพเจ้าชื่อ <i>สุภัททะ</i>
๒. โก นามะ เต อุปัชฌายो ? พระอุปัชฌายะของเจ้า ชื่ออะไร ?	อุปัชฌายो เม ภันเต <i>อายัสสมา กิจจะวิชโช</i> นามะ. พระอุปัชฌายะของข้าพเจ้าชื่อ ท่าน <i>กิจจะวิชชะ</i>

ครั้งสอนซ่อมแล้ว พระอาจารย์ฟิ่งกลับเข้ามาในสงฆ์สนนิบาต กราบลงหนหนึ่ง นั่งราบประณมมือ สวดกรรมวาจา ขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามา ว่าดังนี้ :-

คำสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามา (นาคเดี่ยว)

สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ. *สุภัทโธ*, *อายัสมะโต* *กิจจะวิชชัสสะ* อุปะสัมปะทาเปกโข. *อะนุสิฏฐโฐ* โส มะยา. ยะทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, *สุภัทโธ* *อาคัจฉะ*เย.

พระอาจารย์ฟิ่งหันหน้าออกไปทางอุปสัมปทาเปกขะ เรียกมาด้วยคำว่า “*อาคัจฉาหิ*” “*เจ้าจงมา*”

(คำแปล) ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. *สุภัททะ* เป็นอุปสัมปทาเปกขะ ของท่าน *กิจจะวิชชะ* ข้าพเจ้าสอนซ่อมเขา แล้ว. ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, ขอ *สุภัททะ* ฟิงมา.

ในลำดับนั้น อุปสัมปทาเปกขะฟิ่งเข้าไปในสงฆ์สนนิบาต กราบสงฆ์ ๓ หน ตรงพระอุปัชฌายะ พระอาจารย์ หรือภิกษุอื่น ดึงจับสายโยคบาตรไว้ เพื่อบาตรไม่โขกอุปสัมปทาเปกขะ แล้วฟิ่งนั่งคุกเข่า ประณมมือ เปล่งวาจาขออุปสมบท ว่าดังนี้ :-

คำขออุปสมบทเดี่ยว

สังฆัมภันเต อุปะสัมปะทัง *ยาจามิ*. *อุลลุมปะตุ มัง* ภันเต, สังโฆ *อะนุกัมปัง* อุปาทายะ.
(ซัง) (ซัง) (ตั้ง) (ซัง) (ตา)

ทุติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง *ยาจามิ*. *อุลลุมปะตุ มัง* ภันเต, สังโฆ *อะนุกัมปัง* อุปาทายะ.

ตะติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง *ยาจามิ*. *อุลลุมปะตุ มัง* ภันเต, สังโฆ *อะนุกัมปัง* อุปาทายะ.

(คำแปล) ข้าพเจ้าขออุปสมบทต่อสงฆ์ เจ้าข้า. ขอสงฆ์โปรดยกข้าพเจ้าขึ้นเถิด เจ้าข้า.
แม้ครั้งที่สอง, ข้าพเจ้าขออุปสมบทต่อสงฆ์ เจ้าข้า. ขอสงฆ์โปรดยกข้าพเจ้าขึ้นเถิด เจ้าข้า.
แม้ครั้งที่สาม, ข้าพเจ้าขออุปสมบทต่อสงฆ์ เจ้าข้า. ขอสงฆ์โปรดยกข้าพเจ้าขึ้นเถิด เจ้าข้า.

ถ้าอุปสมบทคู่ให้เปลี่ยน “*ยาจามิ*” เป็น “*ยาจามะ*” และเปลี่ยน “*มัง*” เป็น “*โน*”

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะฟิ่งกล่าวผะติยสงฆ์ เพื่อซักถามอันตรายอิทธิกรรม กับอุปสัมปทาเปกขะ นั้น ว่าดังนี้ :-

๑. *อตตะ* *หเว* *ชิตัง* *เสยโย*.
ชนะตณันน *ແຮລະ* *ເປັນຕີ*

พ. ๖. ๒๕/๒๙

คำพระอุปชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์ (นาคเดี่ยว)

อิทานิ โข อาวุโส อะยัง *สุภัทโท* นามะ สามะเณโร มะมะ อุปะสัมปะทาเปกโข อุปะสัมปะทัง อากังขะมาโน สั้งขัง ยาจะติ. อะหัง สัพพะมิมัง สั้งขัง อัชฌะสามิ, สาธุ อาวุโส สัพพะโยยัง สั้งโฆ, อิมัง *สุภัททัง* นามะ สามะเณรัง อันตะรายิเก รัมเม ปุจฉิต์วา, ตัตตะ ปัตตะกัลละตัง ญัต์วา, ญัตติจะตุตเถนะ กัมเมนะ อะกุปเปนะ ฐานาระเหนะ อุปะสัมปะทาเทมาติ กัมมะสันนิฏฐานัง กะโรตุ.

(คำแปล) บัดนี้แล เธอ สามเณรชื่อ *สุภัททะ* ผู้นี้ เป็นอุปสัมปะทาเปกขะของข้าพเจ้า หวังอุปสมบท ขอต่อสงฆ์. ข้าพเจ้าขอเผด็จสงฆ์ทั้งปวงนี้, ขอสงฆ์ทั้งปวงนี้ ถ้ามอันตรายิกรรมต่อสามเณรชื่อ *สุภัททะ* ผู้นี้แล้ว, รู้ความพร้อมพร้งถึงที่แล้วในอุปสมบทกรรมนั้นแล้ว, จงทำความตกลงในกรรมว่า เราทั้งหลาย อุปสมบทด้วยกรรมมีกรรมวาจาทั้ง ญัตติด้วย เป็นที่สี่ อันไม่กำเริบควรแก่ฐานะ.

ถ้ามีภิกษุแก่พรรษากว่าอยู่ในสงฆ์สันนิบาต ฟังว่า “ภันเต” แทน “อาวุโส”

ในลำดับนั้น พระอาจารย์ฟังสวดสมมติตนเพื่อถามอันตรายิกรรม แล้วถามอันตรายิกรรม อุปสัมปะทาเปกขะ ฟังรับว่า “นัตถิ ภันเต” ๕ หน, “อามะ ภันเต” ๘ หน. ตอบชื่อตน และชื่ออุปชฌายะ โดยนัยเดียวกับพระอาจารย์ออกไปสอนซ่อม

คำสมมติตนเพื่อถามอันตรายิกรรม (นาคเดี่ยว)

สุณาตุ เม ภันเต สั้งโฆ. อะยัง *สุภัทโท*, อาัยสัมะโต *กิจจะวิชชัสสะ* อุปะสัมปะทาเปกโข. ยะทิ สั้งขัสสะ ปัตตะกัลลัง, อะหัง *สุภัททัง* อันตะรายิเก รัมเม ปุจฉะยัง.

(คำแปล) ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. *สุภัททะ* ผู้นี้, เป็นอุปสัมปะทาเปกขะของท่าน *กิจจะวิชชะ*. ถ้าความพร้อมพร้งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, ข้าพเจ้าจะฟังถามอันตรายิกรรมต่อ *สุภัททะ*.

คำถามอันตรายิกรรมในท่ามกลางสงฆ์

สุณะสิ *สุภัททะ*, อะยันเต สัจจะกาโล ภูตะกาโล, ยัง ชาตัง ตัง ปุจฉามิ. สันตัง อตถิติ วัตตัพพัง. อะสันตัง นัตถิติ วัตตัพพัง. สันตี เต เอวะรูปา อาพาธา ?

(คำแปล) แนะ *สุภัททะ* เจ้าฟังนะ, นี่เป็นกาลสัตย์ เป็นกาลจริงของเจ้า. ข้าพเจ้าถามถึงสิ่งที่เกิดแล้ว, มีอยู่ เจ้าฟังกล่าวว่า มี. ไม่มีอยู่ เจ้าฟังกล่าวว่า ไม่มี. อาพาธเหมือนอย่างนี้ ของเจ้า มีหรือ ?

๑. กุณฐัง โรงเรือน ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๒. คัณโฑ ฝี ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.
๓. กิลาส โรคกลาก ?	นัตถิ ภันเต. ไม่มี เจ้าข้า.

คำสวดกรรมวาจาอุปสมบทเดี่ยว

สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ. อะยัง สุภัทโธ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปะสัมปะทาเปกโข. ปะริสุทโธ อันตะรายิเกหิ ฐัมเมหิ. ปะริปุณณัสสะ ปัตตะจีวะรัง. สุภัทโธ สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจะติ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. ยะทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, สังโฆ สุภัททัง อุปะสัมปะทาเทยยะ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. เอสา ญัตติ.

สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ. อะยัง สุภัทโธ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปะสัมปะทาเปกโข. ปะริสุทโธ อันตะรายิเกหิ ฐัมเมหิ. ปะริปุณณัสสะ ปัตตะจีวะรัง. สุภัทโธ สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจะติ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. สังโฆ สุภัททัง อุปะสัมปะทาเทติ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. ยัสสา ยัสสะมะโต ชะมะติ. สุภัททัสสะ อุปะสัมปะทา, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. โส ตุณ्हัสสะ. ยัสสะ นะ ชะมะติ, โส ภาเสยยะ.

ทุติยัมปิ เอตะมัตถัง วะทามิ. สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ. อะยัง สุภัทโธ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปะสัมปะทาเปกโข... ฯลฯ ...โส ภาเสยยะ.

ตะติยัมปิ เอตะมัตถัง วะทามิ. สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ. อะยัง สุภัทโธ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปะสัมปะทาเปกโข... ฯลฯ ...โส ภาเสยยะ.

อุปะสัมปันโน สังฆะนะ, สุภัทโธ อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. ชะมะติ สังฆัสสะ. ตัสมา ตุณ्हี. เอวะเมตัง ธาระยามิ.

(คำแปล) ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. สุภัทโธ ผู้นี้, เป็นอุปสัมปะทาเปกชะ ของท่าน กิจจะวิชชะ. บริสุทธิแล้ว จากอันตรายิกธรรมทั้งหลาย. บาดร จีวรของเขาครบแล้ว. สุภัทโธ ขออุปสมบทต่อสงฆ์, มีท่าน กิจจะวิชชะ เป็นอุปัชฌายะ. ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, สงฆ์พึงอุปสมบท สุภัทโธ, มีท่าน กิจจะวิชชะ เป็นอุปัชฌายะ. นี้ เป็นวาจาบัด.

ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. สุภัทโธ ผู้นี้, เป็นอุปสัมปะทาเปกชะของ ท่าน กิจจะวิชชะ. บริสุทธิแล้ว จากอันตรายิกธรรมทั้งหลาย. บาดร จีวร ของเขาครบแล้ว. สุภัทโธ ขออุปสมบทต่อสงฆ์ มีท่าน กิจจะวิชชะ เป็นอุปัชฌายะ. สงฆ์อุปสมบท สุภัทโธ มีท่าน กิจจะวิชชะ เป็นอุปัชฌายะ. การอุปสมบท สุภัทโธ มีท่าน กิจจะวิชชะ เป็นอุปัชฌายะ ชอบแก่ท่านผู้ใด. ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้หนึ่ง. ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด. ท่านผู้นั้นพึงพูด.

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้ เป็นครั้งที่สอง ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า... ฯลฯ...ท่านผู้นั้นพึงพูด.

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้ เป็นครั้งที่สาม ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า... ฯลฯ...ท่านผู้นั้นพึงพูด.

สุภัทโธ สงฆ์อุปสมบทแล้ว, มีท่าน กิจจะวิชชะ เป็นอุปัชฌายะ. ชอบแก่สงฆ์. เหตุฉะนั้นจึงนี้. ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ในคำบาลีที่ลง ฯลฯ หมายถึงความไว้ จงสวดให้เต็ม. วาจาแรกเรียกญัตติ คือคำนี้ วาจาอีกสาม เรียก อนุสาวนา คือ คำประกาศ ต้องสวดให้เต็ม ทำบกพร่องไม่ได้ เพราะอุปสมบทต้องทำด้วยญัตติจตุตถกรรม. ความเป็นภิกษุสำเร็จบริบูรณ์ เมื่อเวลาที่สวดจบคำว่า “โสภาเสยยะ” ในคำอนุสาวนา ที่ ๓

เพียงเท่านี้ อุปสัมปทาเปกษะนั้น เป็นอุปสัมบัน คือเป็น ภิกษุ มีสังฆาด้วยสงฆ์ คือ อยู่ด้วยกันได้ พระอาจารย์พึงปลดบาตรออก ภิกษุใหม่พึงกราบลง ๓ หน แล้วเข้านั่งในสงฆ์สันนิบาตข้างท้าย เป็นอันว่า สงฆ์รับเข้าหมู่แล้ว

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะพึงบอกอนุศาสน์แก่ภิกษุใหม่ ตามธรรมเนียม เมื่อจบอนุศาสน์ ภิกษุใหม่ พึงรับว่า “อามะ ภัณฑะ” “ขอรับ เจ้าข้า” แล้วกราบ ๓ หน

เสร็จพิธีอุปสมบทเท่านี้.

คำอนุโมทนา ยะถา สัพพี สวดต่อเมื่อเขาถวายไทยธรรม ต่อนั้นคำให้พร โส อตถะลัทโธ สำหรับผู้บวชรูปเดียว, เต อตถะลัทธา สำหรับตั้งแต่ ๒ รูป รวมสามเณรเข้าด้วย ภาวะตุ สัพพะ, แม้ในการอุปสมบทที่ไม่ได้ถวายไทยธรรมก็ควรสวด.

.....

แบบสวดกรรมวาจาอุปสมบทคู่

ถ้าจะให้บรรพชาและอุปสมบทพร้อมกันคราวละ ๒ รูป หรือ ๓ รูป พึงให้ขอบรรพชาพร้อมกัน ให้รับสรณคมน์ และศีลแยกกัน ให้ขอนิสัยคราวละรูป บอกบาตร จีวร สอนช้อม และถามอันตรายิภกรรมคราวละรูป ขออุปสมบทพร้อมกัน สวดกรรมวาจาทุกอย่างในคราวเดียวกัน จักแสดงกรรมวาจาอุปสมบท ๒ รูป ให้ชื่อประกอบไว้เป็นตัวอย่าง.

อุปสัมปทาเปกษะชื่อ ปุณณะ และ สุภะ อุปัชฌายะชื่อ กิจจะวิชชะ.

คำสวดสมมติตนเพื่อสอนช้อม (นาคคู่)

สุณาตุ เม ภัณฑะ สังโฆ. ปุณโณ จะ สุภโ จะ อาัยสัมะโต กิจจะวิชชะสสะ อุปะสัมปะทาเปกขา. ยะเทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, อะหัง ปุณณัณญะจะ สุภัญญะจะ อะนุสาเสยยัง.

(คำแปล) ขอพระสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ปุณณะ และ สุภะ เป็นอุปสัมปทาเปกษะ ของท่าน กิจจะวิชชะ ถ้าความพร้อมพร้งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, ข้าพเจ้าจะพึงสอนช้อม ปุณณะ และ สุภะ.

คำสอนช้อม

สุณะลึ ปุณณะ, อะยันเต สัจจะกาโล ภูตะกาโล. ยัง ชาตัง ตัง สังฆะมัชฌเม ปุจฉันเต, สันตัง อตถิติ วัตตัพพัง. อะสันตัง นัตถิติ วัตตัพพัง. มา โข วิตถาลิ. มา โข มังกุ อะโหสิ. เอวันตัง ปุจฉิสสันติ. สันตี เต เอวะรูปา อาพาธา ?

(คำแปล) เนาะ ปุณณะ เจ้าฟังนะ, นี่เป็นกาลสัตย์ เป็นกาลจริงของเจ้า. เมื่อท่านถามในท่ามกลางสงฆ์ ถึงสิ่งอันเกิดแล้ว, มีอยู่ พึงกล่าวว่า มี. ไม่มี พึงกล่าวว่า ไม่มี. เจ้าอย่าได้กระดากแล้วแล. เจ้าอย่าได้เป็นผู้เก้อแล้วแล. ภิกษุทั้งหลาย จักถามเจ้าอย่างนี้. อาพาธเหมือนอย่างนี้ ของเจ้า มีหรือ ?

ถามเหมือนกับอุปสมบทเดี่ยว

คำสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามา (นาคคู่)

สุณาตุ เม ภันเต สังฆ. ปุณโณ จะ สุโภ จะ อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปะสัมปะทาเปกขา.
อะนุสิฏฐา เต มะยา. ยะที สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, ปุณโณ จะ สุโภ จะ *อาคัจเฉยยุง.*

คำเรียกว่า “*อาคัจฉะละ*”

คำขออุปสมบทคู่

สังฆัมภันเต อุปะสัมปะทัง *ยาจามะ.* อุลลุมปะตุ โน ภันเต, สังฆ. อะนุกัมปัง อุปาทายะ.
(ซัง) (ซัง) (ตั้ง) (ซัง) (ดา)

ทุติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง *ยาจามะ.* อุลลุมปะตุ โน ภันเต, สังฆ. อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ตะติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง *ยาจามะ.* อุลลุมปะตุ โน ภันเต, สังฆ. อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

คำพระอุปัชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์ (นาคคู่)

อิทานิ โข อารุโส อะยัญจะ ปุณโณ นามะ สามะเณโร, อะยัญจะ สุโภ นามะ สามะเณโร.
มะมะ อุปะสัมปะทาเปกขา. อุปะสัมปะทัง อากังขะมานา, สังฆัง ยาจันติ. อะหัง สัพพะมิมัง
สังฆัง อัสสะมิ, สาธุ อารุโส สัพพะยัง สังฆ. อิมัญจะ ปุณณัง นามะ สามะเณรัง, อิมัญจะ
สุภัง นามะ สามะเณรัง, อันตะรายิกะ รัมเม ปุจจิตฺวา, ตัตถะ ปัตตะกัลละตัง ญัตฺวา, ญัตติจะ
ตุตเถนะ กัมเมนะ อะกุปเปนะ ฐานาระเณะ อุปะสัมปะทาเปกขาติ กัมมะสันนิฏฐานัง กะโรตุ.

ถ้ามีภิกษุแก่พรรษากว่าอยู่ในสงฆ์สันนิบาต ฟังว่า “ภันเต” แทน “อารุโส”

คำสมมติตนเพื่อถามอันตรายิกธรรม (นาคคู่)

สุณาตุ เม ภันเต สังฆ. อะยัญจะ ปุณโณ อะยัญจะ สุโภ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ
อุปะสัมปะทาเปกขา. ยะที สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, อะหัง ปุณณัญจะ สุภัญจะ อันตะรายิกะ
รัมเม ปุจเฉยยัง.

(แล้วสอบถามทีละรูป)

คำถามอันตรายิกธรรมในท่ามกลางสงฆ์

สุณะสิ *ปุณณะ,* อะยันเต สังจะกาโล ภูตะกาโล, ยัง ชาตัง ตัง ปุจฉามิ. สันตัง อตถิติ วัตตัพพัง.
อะสันตัง นตถิติ วัตตัพพัง. สันตี เต เอวะรูปา อาพาธา ?

ถามเหมือนกับอุปสมบทเดี่ยว

คำสวดกรรมวาจาอุปัสมบทคู่

สุณาตุ เม ภันเต สังฆो. อะยัญจะ ปุณโณ อะยัญจะ สุโภ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ
อุปัสมปะทาเปกขา. ปะริสุทธา อันตะรายิเกหิ รัมเมหิ. ปะริปุณณะมิเมสัง ปัตตะจีวะรัง. ปุณโณ
จะ สุโภ จะ สังฆัง อุปัสมปะทัง ยาจันติ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. ยะทิ สังฆัสสะ
ปัตตะกัลลัง, สังโฆ ปุณณัญจะ สุภัญจะ อุปัสมปะทาเปกขะ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะ
นะ. เอสา ญัตติ.

สุณาตุ เม ภันเต สังฆो. อะยัญจะ ปุณโณ อะยัญจะ สุโภ, อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ
อุปัสมปะทาเปกขา. ปะริสุทธา อันตะรายิเกหิ รัมเมหิ. ปะริปุณณะมิเมสัง ปัตตะจีวะรัง. ปุณโณ
จะ สุโภ จะ สังฆัง อุปัสมปะทัง ยาจันติ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. สังโฆ
ปุณณัญจะ สุภัญจะ อุปัสมปะทาเปกขะ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ. ยัสสา ยัสมะโต
ชะมะติ, ปุณณัสสะ จะ สุภัสสะ จะ อุปัสมปะทา, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ,
โส ตุณ्हัสสะ. ยัสสะ นะ ชะมะติ, โส ภาเสยยะ.

ทุดิยัมปิ เอตะมัตถัง วะทามิ. สุณาตุ เม ภันเต สังฆो. อะยัญจะ ปุณโณ, อะยัญจะ สุโภ,
อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปัสมปะทาเปกขา. ... ฯลฯ ... โส ภาเสยยะ.

ตะติยัมปิ เอตะมัตถัง วะทามิ. สุณาตุ เม ภันเต สังฆो. อะยัญจะ ปุณโณ, อะยัญจะ สุโภ,
อายัสมะโต กิจจะวิชชัสสะ อุปัสมปะทาเปกขา. ... ฯลฯ ... โส ภาเสยยะ.

อุปัสมปันนา สังฆะนะ, ปุณโณ จะ สุโภ จะ, อายัสมะตา กิจจะวิชเชนะ อุปัชฌายะนะ.
ชะมะติ สังฆัสสะ. ตัสมา ตุณ्हิ. เอวะเมตัง ฐาระยามิ.

คำแปล เหมือนกัน เป็นแต่ควบชื่อ อุปัสมปะทาเปกขะเข้าด้วยกัน เช่น “ปุณณะ และ สุภะ เป็น
อุปัสมปะทาเปกขะ ของท่าน กิจจะวิชชะ”

ในที่ลงเครื่องหมาย..... ฯลฯ.....ไว้ นั้น ต้องสวดให้เต็มความ.

อุปัสมบทคราวเดียว ๓ รูป ฟังสวดโดยนัยนี้ เป็นแต่เติมเข้าไปอีกชื่อหนึ่ง ท่านห้ามไม่ให้สวดคราว
เดียวกันเกินกว่า ๓ รูป เป็นอันขาด. สวดเพียงคราวละคู่พอเหมาะ.

เพียงเท่านี้ อุปัสมปะทาเปกขะนั้น เป็นอุปัสมบัน คือ เป็นภิกษุมีสังวาสด้วยสงฆ์ คืออยู่ด้วยกันได้.
พระอาจารย์ฟังปลดบาตรออกแล้วภิกษุใหม่ฟังกราบลง ๓ หน แล้วเข้านั่งในสงฆสันนิบาตข้างท้าย
เป็นอันว่า สงฆ์รับเข้าหมู่แล้ว

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะฟังบอกอนุศาสน์แก่ภิกษุใหม่ตามธรรมเนียม ให้พระอาจารย์บอกก็ได้
บอกในสงฆสันนิบาตก็ได้ บอกในเอกเทศหนึ่งข้างนอกก็ได้ ตามความสะดวก. ถ้ากรรมวาจาอุปัสมบทต้อง
สวดหลายคราว ฟังรอไว้จนจบ หลังเสร็จแล้วบอกในคราวเดียวกัน คำบอกวาอย่างนี้ :-

คำบอกอนุศาสน์

(นิสัย ๔)

อะนุญญาสิ โข ภาคะวา อุปะสัมปาเทตฺวา จัตตาริ นิสสะเย จัตตาริ จะ อะกะระณียานิ อาจิกขิตฺตุง,

๑. ปิณฑิยาโลปะโกชะนัง นิสสาเย ปัพพัชชา. ตตฺถะ ๒ ยาวะชีวัง อุสสาโท ภาระณียो. อะติเรกะลาโ, สังฆะภัตตัง อุททะภัตตัง นิมนตชะนัง สะลากะภัตตัง ปักขิกัง อุโปสะถิกัง ปาฏิปะทิกัง.

๒. ปังสุถุละจีวะรัง นิสสาเย ปัพพัชชา. ตตฺถะ ๒ ยาวะชีวัง อุสสาโท ภาระณียो. อะติเรกะลาโ, โขมัง กัปปาสิกัง โกเสยยัง กัมพะลัง สาณัง ภังคัง.

๓. รุกชะมุละเสนาสะนัง นิสสาเย ปัพพัชชา. ตตฺถะ ๒ ยาวะชีวัง อุสสาโท ภาระณียो. อะติเรกะลาโ, วิหาโร อัททะโยโค ปาสาโท หัมมียัง คุหา.

๔. ปุติมุตตะเภสัชชัง นิสสาเย ปัพพัชชา. ตตฺถะ ๒ ยาวะชีวัง อุสสาโท ภาระณียो. อะติเรกะลาโ, สัปปิ นะวะนีตัง เตลัง มะธู ฆาณิตัง.

ถ้าหลายรูป เปลี่ยน ๒ เป็น ๖

(อกรณียะ ๔)

๑. อุปะสัมป็นเนนะ ภิกขุณา เมถุโน รัมโม นะ ปะภูเสวิตัพโพ อันตะมะโส ตีรัจฉานะคะตายะปิ.

โย ภิกขุ เมถุนัง รัมมัง ปะภูเสวะติ, อัสสะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

เสยยะถาปิ นามะ ปุริโส สีสัจฉินโน อะภัพโพ เตนะ สะริระพันธะเนนะ ชีวิตุง,

เอวะเมวะ ภิกขุ เมถุนัง รัมมัง ปะภูเสวิตฺวา, อัสสะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

ต้นเต ยาวะชีวัง อะกะระณียัง.

๒. อุปะสัมป็นเนนะ ภิกขุณา อะทินนัง เถยยะสังขาตัง นะ อาทาตัพพัง, อันตะมะโส ตินะสะลาแกง อุปาทายะ.

โย ภิกขุ ปาทัง วา ปาทาระหัง วา อะติเรกะปาตัง วา อะทินนัง เถยยะสังขาตัง อาทียะติ, อัสสะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

เสยยะถาปิ นามะ ปันฑุปะลาโส พันธะนา ปะมุตโต อะภัพโพ หาริตตตายะ.

เอวะเมวะ ภิกขุ ปาทัง วา ปาทาระหัง วา อะติเรกะปาตัง วา อะทินนัง เถยยะสังขาตัง อาทียิตฺวา, อัสสะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

ต้นเต ยาวะชีวัง อะกะระณียัง.

๓. อุปะสัมปັນเนนะ ภิกขุณา สัญจิจจะ ปาโณ ชีวิตา นะ โวโรเปตัพโพ, อันตะมะโส กุณณะกิปิลลิกัง อุปาทายะ.

โย ภิกขุ สัญจิจจะ มะนุสสะวิคคะหัง ชีวิตา โวโรเปติ, อันตะมะโส คัพพะปาตะนัง อุปาทายะ, อัสนะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

เสยยะถาปิ นามะ ปุณฺณสิลา ทวีธา ภินนา อัปปะภูสัณฺธิกา โหติ.

เอวะเมวะ ภิกขุ สัญจิจจะ มะนุสสะวิคคะหัง ชีวิตา โวโรเปตฺวา, อัสนะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

ต้นเต ยาวะชีวัง อะกะระณียัง.

๔. อุปะสัมปັນเนนะ ภิกขุณา อุตตะริมะนุสสะธัมโม นะ อุลละปิตัพโพ, อันตะมะโส สุกฺกญาคาระ อะภีระมามีติ.

โย ภิกขุ ปาปิจโณ อิจฉาปะกะโต อะสันตัง อะภุตัง อุตตะริมะนุสสะธัมมัง อุลละปะติ, ฌานัง วา วิโมกขัง วา สะมาธิง วา สะมาปัตติง วา มัคคัง วา ณะลัง วา, อัสนะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

เสยยะถาปิ นามะ ตาโล มัตถะกัจฉินโน อะภัพโพ ปุณะ วิรุฬฺหิยา,

เอวะเมวะ ภิกขุ ปาปิจโณ อิจฉาปะกะโต อะสันตัง อะภุตัง อุตตะริมะนุสสะธัมมัง อุลละปิตฺวา อัสนะมะโณ โหติ อะสัถ์ยะปุตติโย.

ต้นเต ยาวะชีวัง อะกะระณียัง.

อะเนกะปะริยาเยนะ โข ปะนะ เตะนะ ณะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา สัมมาสัมพุทเธนะ, สีลัง สัมมะทักขาตัง สะมาธิ สัมมะทักขาโต ปญฺญา สัมมะทักขาทา.

ยาวะเทวะ ตัสสะ มะหะนิมมะหะนัสสะ ปิปาสะวินะยัสสะ อาละยะสะมุคฺขาทัสสะ วัฏฏูปัจเจทัสสะ ตัณ्हักขะยัสสะ วิราคัสสะ นิโรธัสสะ นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยาเย.

ตัตถะ สีละปะริภาวิโต สะมาธิ มะหัพพะโล โหติ มะหานิสังโส.

สะมาธิปะริภาวิตา ปญฺญา มะหัพพะลา โหติ มะหานิสังสา.

ปญฺญาปะริภาวิตัง จิตตัง สัมมะเทวะ อาสะเวหิ วิมุจจะติ.

เสยยะถีหัง, กามาสะวา ณะวาสะวา อะวิชชาสะวา.

ตัสมาติหะ เต อิมัสสมิง ตะถาคะตูปะเวหิตะ ธัมมะวินะเย, สักกัจจิง อะริสีละสิกขา สิกขิตัพพา, อะริจิตตะสิกขา สิกขิตัพพา, อะริปญฺญาสิกขา สิกขิตัพพา.

ตัตถะ อัปปะมาเทนะ สัมปาเทตัพพัง.

บทว่า “เต” ในคำว่า “ตัตถะ เต ยาวะชีวัง อุตสาโท ณะกะณียโย” ในคำว่า “ต้นเต ยาวะชีวัง อะกะระณียัง” และในคำว่า “ตัสมาติหะ เต” ในเวลาบอกพร้อมกัน ตั้งแต่ ๒ รูปขึ้นไป ฟังเปลี่ยนใช้บทว่า “โ” แทนดังนี้ “ตัตถะ โ ยาวะชีวัง อุตสาโท ณะกะณียโย” “ตั้ง โ ยาวะชีวัง อะกะระณียัง” “ตัสมาติหะ โ”

คำบอกอนุศาสน์

(นิสัย ๔)

(คำแปล) พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระอนุญาตไว้แล้ว เพื่ออุปสมบท แล้วบอกนิสัย ๔ และ อกรณียะ ๔ ว่า,

๑. บรรพชา อาศัยโภชนะ คือคำข้าวอันหาได้ด้วยกำลังปลีแข้ง. เธอพึงทำอุตสาหะ ในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเหลือเฟือ. ภัตถวายสงฆ์ ภัตเฉพาะสงฆ์ การนิมนต์ ภัตถวายตามสลาก ภัตถวายในปักษ์ ภัตถวายในวันอุโบสถ ภัตถวายในวันปาฏิภท.

๒. บรรพชา อาศัยบังสุกุลจีวร. เธอพึงทำอุตสาหะ ในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเหลือเฟือ, ผ้าเปลือกไม้ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม (แพรว) ผ้าขนสัตว์ ผ้าปาน ผ้าแกมกัน (เช่นด้ายแกมไหม)

๓. บรรพชา อาศัยโคนต้นไม้เป็นเสนาสนะ. เธอพึงทำอุตสาหะในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเหลือเฟือ, วิหาร (กุฎีปกติ) เรือนมุงแถบเดียว (เพิง) เรือนชั้น เรือนโล้น (หลังคาตัด) ถ้า.

๔. บรรพชา อาศัยมูตรเน่าเป็นยา. เธอพึงทำอุตสาหะ ในสิ่งนั้นตลอดชีวิต. ลากเหลือเฟือ, เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย (น้ำตาล).

(อกรณียะ ๔)

๑. อันภิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงเสพเมถุนธรรม โดยที่สุดแม้ในดิรัจฉานตัวเมีย. ภิกษุใดเสพเมถุนธรรม, ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. เปรียบเหมือนบุรุษ ถูกตัดศรีษะแล้ว ไม่อาจมี สรีระคุมกันนั้นเป็นอยู่. ภิกษุก็เหมือนกัน เสพเมถุนธรรมแล้ว ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. การนั้น เธอไม่พึงทำตลอดชีวิต.

๒. อันภิกษุอุปสมบทแล้ว ไม่พึงถือเอาของ อันเขาไม่ได้ให้ เป็นส่วนขโมย, โดยที่สุดหมายเอาถึง เส้นหญ้า. ภิกษุใดถือเอาของ อันเขาไม่ได้ให้เป็นส่วนขโมย บาทหนึ่งก็ดี ควรแก่บาทหนึ่งก็ดี เกินบาทหนึ่งก็ดี, ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. เปรียบเหมือนใบไม้เหลืองหล่นจากขั้วแล้ว ไม่อาจจะเป็นของเขียวสด ภิกษุก็เหมือนกัน ถือเอาของอันเขาไม่ได้ให้ เป็นส่วนขโมย บาทหนึ่งก็ดี ควรแก่บาทหนึ่งก็ดี เกินบาทหนึ่งก็ดี แล้วไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. การนั้น เธอไม่พึงทำตลอดชีวิต.

๓. อันภิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่พึงแกล้างพรากสัตว์จากชีวิตโดยที่สุด หมายเอาถึงมดดำมดแดง. ภิกษุใด แกล้างพรากกายมนุษย์จากชีวิต โดยที่สุดหมายเอาถึงยงครรภีให้ตก, ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. เปรียบเหมือนศิลาหนาแตกสองเสี่ยงแล้ว เป็นของกลับต่อกันไม่ได้. ภิกษุก็เหมือนกัน แกล้างพรากกายมนุษย์จากชีวิตแล้ว ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. การนั้น เธอไม่พึงทำตลอดชีวิต.

๔. อันภิกษุผู้อุปสมบทแล้ว ไม่ควรพูดอวดอุตริมนุสสรรมโดยที่สุด ว่าเรายินดีในเรือนร่าง. ภิกษุใดมีความอยากอันลามก อันความอยากอันลามกครอบงำแล้ว พูดอวดอุตริมนุสสรรมอันไม่มีอยู่ อันไม่เป็นจริง, คือ ฌานก็ดี วิโมกข์ก็ดี สมานก็ดี สมบัติก็ดี มรรคก็ดี ผลก็ดี ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. เปรียบเหมือนต้นตาล มียอดด้วนแล้ว ไม่อาจจะงอกอีก, ภิกษุก็เหมือนกัน มีความอยากอันลามก อันความอยากอันลามกครอบงำแล้ว พูดอวดอุตริมนุสสรรม อันไม่มีอยู่ อันไม่เป็นจริง ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร. การนั้น เธอไม่พึงทำตลอดชีวิต.

พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ผู้เห็นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ชอบเอง พระองค์นั้น ตรัสศีลไว้โดยชอบแล้ว. ตรัสสมาธิไว้โดยชอบแล้ว ตรัสปัญญาไว้โดยชอบแล้ว โดยหลายขบวน. เพียงเพื่อให้แจ้ง ซึ่งพระนิพพานนั้น อันเป็นทางย่ำยีความเมาเสีย เป็นทางนำความอยากเสีย เป็นทางถอนอาลัยขึ้นเสีย เป็นทางเข้าไปตัดวนเสีย เป็นทางสิ้นแห่งตัณหา เป็นทางพอกจิต เป็นทางดับทุกข์.

ในศีล สมาธิ ปัญญา นั้น สมาธิอันศีลอบรมแล้ว มีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่. ปัญญาอันสมาธิอบรมแล้ว มีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่. จิตอันปัญญาอบรมแล้ว ย่อมพ้นจากอาสวะโดยชอบ. คือ จากอาสวะคือความอยากได้ จากอาสวะคือความอยากเป็น จากอาสวะคือความไม่รู้.

เพราะเหตุนั้นแล เธอพึงศึกษาสิกขา คือศีลยิ่งอย่างเคารพ พึงศึกษาสิกขา คือจิตยิ่งอย่างเคารพ พึงศึกษาสิกขา คือปัญญายิ่งอย่างเคารพ ในพระธรรมวินัยอันพระตถาคตตรัสประกาศณะนี้. พึงให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทในนั้นเทอญ.

**๘. อุตตนา ว กตํ ปาปํ อุตตนา สงฺกิลิสฺสติ.
ตนทำบาปเอง ย่อมเศร้าหมองเอง.**

พ. ๕. ๒๕/๓๗. พ. มหา. ๒๙/๓๗. พ. จุ. ๓๐/๑๑๖.

**๙. อุตตนา อกตํ ปาปํ อุตตนา ว วิสุขมฺติ.
ตนไม่ทำบาปเอง ย่อมหมดจดเอง.**

พ. ๕. ๒๕/๓๗. พ. มหา. ๒๙/๓๗. พ. จุ. ๓๐/๑๑๖.

**๒๑๙. สฺสุทฺธิ อสุทฺธิ ปจฺจตฺตํ.
ความบริสุทธิ์ และความไม่บริสุทธิ์ มีเฉพาะตัว.**
พ. ๕. ๒๕/๓๗. พ. มหา. ๒๙/๓๗. พ. จุ. ๓๐/๑๑๖.

**๒๒๐. นาณฺโณ อณฺณ วิโสธเย.
ผู้อื่นพึงให้ผู้อื่นบริสุทธิ์ไม่ได้.**
พ. ๕. ๒๕/๓๗. พ. มหา. ๒๙/๓๗. พ. จุ. ๓๐/๑๑๖.

การเปลี่ยนวิภัติ ฉายา พระอุปัชฌายะ ที่ยาก ๆ

ฉายา	เปลี่ยนวิภัติ	อ่านว่า
วธนู	วธนูสุต	วะ-ระ-ธะ-นุ-ต-สะ
	วธนูนา	วะ-ระ-ธะ-นุ-นา
ธมมจารี	ธมมจาริสฺส	ธัม-มะ-จา-ริ-ต-สะ
	ธมมจารีนา	ธัม-มะ-จา-ริ-นา

การเปลี่ยนวิภัติ ฉายา อุปสัมปทาเปกขะ ที่ยาก ๆ

ฉายา	เปลี่ยนวิภัติ	อ่านว่า
อนุจारी	อนุจारी	อะ-นุ-จา-ริง
	อนุจारीณจ	อะ-นุ-จา-ริน-จะ
	อนุจारीสุต	อะ-นุ-จา-ริ-ต-สะ
	อนุจारीสุตจ	อะ-นุ-จา-ริ-ต-สะ-จะ
ธมมสิริ	ธมมสิริ	ธัม-มะ-สิ-ริง
	ธมมสิริณจ	ธัม-มะ-สิ-ริน-จะ
	ธมมสิริสุต	ธัม-มะ-สิ-ริ-ต-สะ
	ธมมสิริสุตจ	ธัม-มะ-สิ-ริ-ต-สะ-จะ
ปารคฺ	ปารคฺ	ปา-ระ-คฺ
	ปารคฺณจ	ปา-ระ-คฺ-น-จะ
	ปารคฺสุต	ปา-ระ-คฺ-ต-สะ
	ปารคฺสุตจ	ปา-ระ-คฺ-ต-สะ-จะ

๑๙๘. ตุมเหหิ กิจจํ อาตปปี อกฺขาตาโร ตถาคตา
 ปฎิปนฺนา ปโมกฺขนฺติ ฌายีโน มारพนฺธนา.

ท่านทั้งหลายต้องทำความเพียรเอง ตถาคตเป็นแต่เพียงผู้บอก
 ผู้มีปกติเพ่งพินิจดำเนินไปแล้ว จักพ้นจากเครื่องผูกของมาร.

(พุทธ)

พ. ๖. ๒๕/๕๑.

แบบพระอุปัชฌาย์สอนนาค
ปรับปรุงจากต้นฉบับของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ภาณวรมหาเถร)
อดีตเจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส

.....

บัดนี้ นาคผู้มีชื่อว่า..... ได้น้อมนำเอาผ้ากาสายะ คือผ้าข้อมน้ำฝน ตัดเย็บข้อมถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาตมามอบให้ เพื่อขอบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา จึงควรปลูกศรัทธาความเชื่อ ปสาทะความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้ตั้งพระพุทธศาสนา และทรงอนุญาตการบรรพชาอุปสมบท อันนี้ไว้ เบื้องต้นที่จะปลูกศรัทธาความเชื่อ ปสาทะความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้านั้น ควรต้องศึกษาให้รู้จัก ก่อนว่า พระพุทธเจ้า มีคุณความดีอย่างไร

พระพุทธเจ้า นั้น มีคุณความดี คือ ทรงมีพระปัญญาปรีชาฉลาด รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ควรเห็น ทั้งคุณ และโทษ ประโยชน์และมีโทษประโยชน์ ตลอดถึงตรัสรู้ร้อยสี่ ๔ โดยไม่มีใครเป็นครูอาจารย์สั่งสอน ส่วนนี้ เรียกว่า**พระปัญญาคุณ**

ทรงละสิ่งที่เป็นโทษ คืออาสวะกิเลสเครื่องเศร้าหมองได้อย่างหมดจด กับทั้งวาสนา คือ กิริยาทาง กายวาจา ที่กิเลสอบรมสั่งสมมานาน ทรงบริบูรณ์ด้วยความดี มีคุณธรรมอันล้ำเลิศนานัปการ ส่วนนี้ เรียกว่า**พระบริสุทธิคุณ**

ทรงมีพระหฤทัยเต็มเปี่ยมด้วยพระเมตตากรุณาในหมู่สัตว์ ซึ่งเราร้อนอยู่ด้วยเพลิงกิเลส และกอง ทุกข์ ทรงแสดงธรรมสั่งสอนเวไนยสัตว์ ให้ได้ฟังธรรมแล้วปฏิบัติตาม สามารถดับเพลิงกิเลส และกองทุกข์ เสียได้ โดยมีได้ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ทุกข์ยากลำบากพระวรกาย ส่วนนี้เรียกว่า **พระมหากรุณาคุณ**

ท่านผู้ดำรงในพระคุณ ทั้ง ๓ ประการ มี พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ พระมหากรุณาคุณ นี้ เรียกว่า พระพุทธเจ้า แปลว่า ท่านผู้รู้ดีรู้ชอบ

เมื่อพระพุทธเจ้า ทรงรู้ดีรู้ชอบเช่นนี้แล้ว ก็ได้ทรงเสวยวิมุตติสุขอยู่ตามลำพัง อาศัยความกรุณา เอ็นดูในหมู่สัตว์ ทรงเสด็จจาริกไปในคามนิคมน้อยใหญ่ เพื่อแสดงธรรมสั่งสอน ธรรมคำสั่งสอนของ พระองค์นั้น เรียกว่า **ปริยัติธรรม** เพราะเป็นคุณธรรมที่ผู้ปฏิบัติ จะต้องเล่าเรียนท่องบ่นจำทรง ศึกษาให้ เข้าใจเนื้อความ ใจความในปริยัตินั้น ประกาศข้อปฏิบัติ คือ **ศีล สมาธิ ปัญญา**

ความรักษา กาย วาจา ให้บริสุทธิ์ ไม่ประพฤติล่วงกิเลสอย่างหยาบ ที่จะพึงกระทำด้วย กาย วาจา ชื่อว่า **ศีล**

ความรักษาใจให้บริสุทธิ์ คือ พงใจไว้ในอารมณ์อันเดียว มิให้เกาเกี้ยวเศร้าหมอง ด้วยนิวรณ์ทั้ง ๕ ชื่อว่า **สมาธิ**

ความทำทวิภูฏิความเห็นให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่เห็นผิดไปจากคลองธรรม ชื่อว่า **ปัญญา**

ศีล สมาธิ ปัญญา ทั้ง ๓ นี้ เรียกว่า **ปฏิบัติธรรม** เพราะเป็นคุณธรรมที่ผู้ปฏิบัติจะพึงฝึกหัด ภาวนา วาจา ใจ และทิวฐิของตัว ให้เป็นไปตาม

เมื่อผู้ปฏิบัติดำเนินไปตาม ศีล สมาธิ ปัญญา นี้ ได้บรรลุถึงความบริสุทธิ์ คือ มรรค ผล นิพพาน อันใด มรรค ผล นิพพาน อันนั้น เรียกว่า **ปฏิเวธธรรม** เพราะเป็นคุณธรรมที่ผู้ปฏิบัติจะพึงรู้แจ้งแทงตลอด ได้เฉพาะตัว ด้วยปัญญา

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ทั้ง ๓ ประการนี้ รวมเรียกสั้น ๆ ว่า **พระธรรม** เพราะเป็นสภาพที่ทรงผู้ปฏิบัติไว้ให้เป็นคนดี มิให้เป็นคนชั่ว และให้ตั้งอยู่ในที่ดี มิให้ตกไปในที่ชั่ว มีทุกตือบาย เป็นต้น

หมู่ชนที่ได้สดับธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วขอบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ในพระธรรมวินัยนี้ ถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาต เรียกว่า สมมติสงฆ์ สมมติสงฆ์นั้นเบื้องต้นท่านก็ยังมี กิเลสเหมือนปุถุชนคนทั่วไป แต่เมื่อท่านได้ตั้งใจปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ดำเนินไปตาม ศีล สมาธิ ปัญญา ทำให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ สามารถกำจัดอาสวะกิเลสได้ขาดจากสันดาน โดยเอกเทศบ้าง โดยสิ้นเชิงบ้าง กล่าว นามตามภูมิที่ละกิเลสนั้น ๆ ว่า **พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์** ทั้ง ๔ จำพวกนี้ เรียกว่า พระอริยสงฆ์ ทั้งสมมติสงฆ์ และอริยสงฆ์ ได้ชื่อว่า พระสงฆ์ *เพราะเป็นหมู่เป็นพวก ที่มีความปฏิบัติเสมอเหมือนกันด้วย ศีล และทิวฐิ* พระสงฆ์นั้น โดยมากมีฉันทะอัธยาศัย ร่วมใจกันกับพระบรม ศาสดา ช่วยเทศนาแนะนำสั่งสอนให้ชนนิกรนั้น ๆ ได้ฟังธรรมแล้วปฏิบัติตาม สามารถละความเห็นผิดอัน เป็นโทษทุจริต ให้สติดั้งมั่นในความเห็นชอบ อันเป็นคุณความดีงามที่จะนำไปสู่ความดับทุกข์ได้

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทั้ง ๓ นี้ เรียกว่า **พระรัตนตรัย** เป็นสิ่งสำคัญสูงสุดใน พระพุทธศาสนา ผู้จะมาขอบรรพชาอุปสมบท จึงควรต้องตั้งใจถึงเป็นสรณะที่พึ่งที่เคารพนับถือเสียก่อน เหตุฉะนั้น ตัวเธอ จงตั้งใจในบัดนี้ว่า ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะที่พึ่งที่เคารพนับถือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นสรณะที่พึ่งที่เคารพนับถือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นสรณะที่พึ่ง ที่เคารพนับถือของข้าพเจ้า เมื่อได้ตั้งใจถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะที่พึ่งที่เคารพนับถือ ดั้งนี้แล้ว จึงควรได้บรรพชาอุปสมบทต่อไป

อนึ่ง พึงรู้จักหน้าที่ของการบรรพชาอุปสมบท ว่ามีประโยชน์อย่างไรก่อน การบรรพชาอุปสมบท นั้น มีประโยชน์คือ จะได้ตั้งใจเล่าเรียนศึกษา และปฏิบัติตาม ศีล สมาธิ ปัญญา รักษากาย วาจา ใจ ทิวฐิ ทำให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้ง่าย เพราะเป็นคฤหัสถ์ มีกิจกังวลห่วงใยมาก ยากที่จะทำได้ ทั้งตั้งอยู่ในที่ใกล้ กับอารมณ์ ที่จะล่อจิตให้เกิดความรักบ้าง ความโกรธบ้าง ความหลงบ้าง ไม่เป็นทางที่จะประพฤติปฏิบัติ ทำใจให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ได้ง่าย

ส่วนการบรรพชาถือเพศเป็นบรรพชิต ย่อมละกิจกังวลห่วงใย ทั้งตั้งอยู่ในที่ห่างไกลจากอารมณ์ เช่นนั้น เป็นทางที่จะประพฤติปฏิบัติ ทำใจให้บริสุทธิ์บริบูรณ์จากอาสวะกิเลสได้ง่าย แต่มีชื่อว่า ได้ บรรพชาอุปสมบทแล้ว กิเลสอาสวะจะหมดสิ้นไปเองก็หาไม่ ยังต้องอาศัยตั้งใจปฏิบัติขัดเกลากิเลสอย่าง หยาบ ที่ล่วงทาง กาย วาจา ด้วย**ศีล** แล้วตั้งใจปฏิบัติขัดเกลากิเลสอย่างกลาง คือนิเวศน์ ๕ ที่เกิดขึ้นกลุ่ม รุมจิต ทำจิตให้เศร้าหมอง ด้วย**สมาธิ** คือเพ่งใจไว้ในอารมณ์อันเดียว แล้วหมั่นปฏิบัติขัดเกลากิเลสอย่าง

ละเอียดยุขุม อันทำให้เกิดมิจฉาทิภูฐิ ความเห็นวิปริตผิดไปจากความจริง ด้วยปัญญา คือ ความรู้จริงเห็นจริง

สำหรับศีลอันเป็นเบื้องต้นนั้น ก็จะได้จะถึง ด้วยการบรรพชาอุปสมบท อันนี้

ต่อไปนี้ จงตั้งใจเรียนพระกัมมัฏฐาน ตามแบบโบราณจารย์แต่ปางก่อน ที่ได้สอนสืบ ๆ กันมา ไว้เป็นอุบายสำหรับจะทำสมาธิให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นที่ตั้งของปัญญาต่อไป จงศึกษาตามไป โดยบทบาทนี้ดังนี้ก่อน

เกสา โลมา นขา ทนตา ตโจ นี้เรียกว่า อนุโลม คือว่าไปตามลำดับ แล้วถอยกลับเข้ามาเป็นปฏิโลม ว่า ตโจ ทนตา นขา โลมา เกสา

จงตั้งใจศึกษาให้รู้เนื้อความ เกสา คือสิ่งที่เป็นเส้น ๆ งอกขึ้นบนศีรษะ เบื้องหน้าเพียงหน้าผาก เบื้องหลังเพียงปลายคอต่อ เบื้องขวางมีหมวกหูทั้งสองข้างเป็นที่สุด ได้แก่ ผม, โลมา คือสิ่งที่เป็นเส้น ๆ ยกเกสาเสีย งอกขึ้นทั่วสรรพางค์กาย เว้นฝ่ามือฝ่าเท้า ได้แก่ ขน, นขา คือสิ่งที่เป็นเกล็ด ๆ งอกขึ้นตามปลายมือปลายเท้าทั้งสองข้าง ได้แก่ เล็บ, ทนตา คือกระดูกเป็นซี่ก ๆ งอกขึ้นที่คางเบื้องล่าง เบื้องบนสำหรับบดเคี้ยวอาหาร ได้แก่ ฟัน, ตโจ คือสิ่งที่หุ้มอยู่ทั่วตัว ได้แก่ หนัง

ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ทั้ง ๕ นี้ เป็นมูลกัมมัฏฐาน คือกัมมัฏฐานดั้งเดิม เรียกว่า ตจปัญจกัมมัฏฐาน แปลว่า กัมมัฏฐานมีหนังเป็นที่ ๕ เมื่อรู้จักสิ่งทั้ง ๕ อย่างนี้แล้ว พิจารณาอย่างไร จึงจะเป็นพระกัมมัฏฐาน ถ้าพิจารณาว่า เป็นของดีของงาม น่ารักใคร่ น่าพึงพอใจ ก็ไม่เป็นพระกัมมัฏฐาน เพราะการพิจารณาเช่นนั้น เป็นเหตุที่จะทำราคาความกำหนัดยินดี ที่ยังไม่เกิด ให้เกิดขึ้น เป็นปัจจัยที่จะช่วยวนกิเลสเช่นนั้นที่เกิดขึ้นแล้ว ให้มีกำลังแก่กล้ามากยิ่งขึ้น ต่อเมื่อพิจารณาว่า เป็นของไม่ดีไม่งาม ไม่น่ารักใคร่ ไม่น่าพึงพอใจ เป็นของโสโครกปฏิกุลตามที่เป็นจริงอย่างไร นั่นแล จึงเป็นพระกัมมัฏฐาน เพราะการพิจารณาเช่นนั้น เป็นเหตุที่จะห้ามกันราคาความกำหนัดยินดี ที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น เป็นอุบายที่จะปราบปราม กิเลสเช่นนั้นที่เกิดขึ้นแล้ว ให้ลดน้อยถอยเบาบางลงไปจากสันดาน

เมื่อพิจารณาโดยอาการย่อเพียงเท่านั้น ไม่พอที่จะให้เห็นว่า เป็นของปฏิกุลน่าเกลียดได้ ก็จงพิจารณาตรวจตราให้ละเอียดแยกคายออกไปโดยส่วนทั้ง ๕ คือ สี สันฐาน กลิ่น ที่เกิด ที่อยู่ ว่า ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ทั้ง ๕ อย่างนี้ สีเป็นอย่างไร สันฐาน คือรูปร่างเป็นอย่างไร กลิ่นเป็นอย่างไร ที่เกิดที่อยู่ เกิดอยู่ในที่ไหน เมื่อพิจารณาไปเช่นนี้ ก็จะเห็นได้ว่า แต่ละสิ่งแต่ละอย่าง สีก็ไม่งาม สันฐาน คือรูปร่างก็ไม่น่ารักใคร่ กลิ่นก็เหม็น ที่เกิดที่อยู่ ก็เกิดอยู่ในที่ชุ่มแฉะ ด้วยบุพโพโลหิต น้ำเหลืองน้ำเลือด ซึ่งมีอยู่ในร่างกายอันนี้ เพราะสิ่งทั้ง ๕ นี้ ล้วนเป็นของโสโครกปฏิกุลอยู่ตามธรรมดาเช่นนี้ ผมเมื่อขึ้นยาวออกมาแล้ว ก็ต้องตัด ต้องโกน ต้องสระ ต้องล้าง ทั้งไว้ก็เหม็นสาบเหม็นสาง เล็บก็ต้องตัด ต้องแคะมูลเล็บ ทั้งไว้ก็ดำสกปรก ฟันก็ต้องบ้วนปากชำระมูลฟัน ทั้งไว้ก็เหม็นปฏิกุล หนังก็ต้องหมั่นอาบน้ำชำระขัดโคล ถ้าจะทิ้งไว้ตามธรรมดา ก็จะสกปรกขมุกขมอม ส่งกลิ่นเหม็นสาบน่าสะอิดสะเอียน

ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ทั้ง ๕ อย่างนี้ เมื่อตกหล่นลงในภาชนะที่จะบริโภคหรือดื่ม เมื่อเห็นเข้า ก็ไม่สามารถจะบริโภค หรือดื่มเข้าไปได้ เพราะเกลียดในความสกปรก แต่คนผู้ไม่ได้ใช้ปัญญาพิจารณาตาม

ความเป็นจริง เมื่อเห็นสิ่งเหล่านี้ ที่เขาประดับประดาตกแต่งเอาไว้สวยงาม ก็สำคัญผิด หลงรักใคร่กำหนด ยินดีไปตาม แต่สิ่งทั้ง ๕ อย่างนี้ ก็ยังคงเป็นของโสโครกปฏิภนอยู่ตามธรรมดาของเขา หาได้แปรเปลี่ยนไปตามความหลงผิดของใครไม่

สมัยใด ความเห็นว่า เป็นของโสโครกปฏิภนเกิดมีขึ้น สมัยนั้น จงรักษาอารมณ์อันนั้นไว้ นั่นแหละ เป็นพระกัมมัฏฐาน เป็นอุบายที่จะถ่ายถอน รากะความกำหนัดยินดีรักใคร่ ให้ออกไปจากสันดาน ทั้งจะเป็นปทัฏฐานเหตุที่ตั้งให้เกิดปัญญา ความรู้จริงเห็นจริง เช่นรู้ว่า ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง กับทั้งร่างกาย ชีวิต จิตใจ อันนี้ เป็นเพียงสักแต่ว่า ธาตุอันหนึ่ง ๆ มาประชุมรวมกันเข้า ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา ล้วน เป็นอนิจจัง เป็นของไม่เที่ยง ไม่จีรังยั่งยืนอยู่เสมอ เป็นทุกขัง มีความเสื่อมสิ้นพิบัติแปรปรวนไปเป็นธรรมดา เป็นอนัตตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของผู้ใด ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา

เมื่อผู้ปฏิบัติพิจารณาสังขารร่างกายและจิตใจ น้อมลงสู่ไตรลักษณ์ โดยความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่เนื่อง ๆ ก็จะเป็นเหตุให้ได้ปัญญาความรู้จริงเห็นจริง เมื่อปัญญาความรู้จริงเห็นจริงเกิดขึ้นแล้ว ก็จะละวางอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นเสียได้ เมื่ออุปาทานไม่มีแล้ว จิตก็จะหลุดพ้นจากอาสวะกิเลส เป็นอันได้บรรลุถึงธรรมวิเศษ คือพระนิพพาน ซึ่งเป็นธรรมชาติดับเพลิงกิเลส และกองทุกข์ อันเป็นผลที่สุด แห่งพรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนา เหตุฉะนั้น ตัวเธอ จงตั้งใจแน่วแน่ มุ่งตรงต่อพระนิพพาน ดังเช่นว่า มาแล้ว และขอบรรพชาอุปสมบทต่อไป

บัดนี้ จะมอบผ้ากาสาเยให้ เพื่อสำเร็จส่วนเบื้องต้นแห่งการบรรพชา ตามพระพุทธบัญญัติ (พระอุปัชฌายะ มอบผ้าไตรวางไว้บนมือ เอามือจับผ้าไตร สอนอุปสัมปทาเปกขะให้ครองผ้า ว่า ดังนี้ :-)

จงถือเอาผ้ากาสาเยเหล่านี้ออกไป เอาสบงคลี่อ้อมตัว จับชายทั้งสองให้เสมอกัน ม้วนซ้ายเข้ามา ข้างบนนุ่งเห็นปิดสะดือ ข้างล่างปกหัวเข่าลงไปเพียงครึ่งแข้ง เอาประคตเอวคาด แล้วเอาจีวรคลี่อ้อมตัว จับชายทั้งสองให้เสมอกัน ม้วนซ้ายเข้ามาดูเดียวกัน ข้างบนห่มปิดบ่าซ้าย เปิดบ่าขวา เอาสังฆาฏิพาด แล้วเข้ามาราบไหว้ภิกษุทั้งหลาย ขอสรณคมน์และศีล ให้สำเร็จสามเณรบรรพชาตามพระพุทธบัญญัติต่อไป

(เมื่อนาคครองผ้าเสร็จแล้ว เข้ามาขอสรณคมน์และศีล อาจารย์ผู้ให้ศีล ฟังว่าดังนี้)

จงตั้งใจนอบน้อม พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังว่า ตามบท นโม ดังนี้

(แล้วนำว่า นโม ๓ หน จบแล้ว พระอาจารย์ฟังสั่งด้วยคำว่า “เอวี่ วเทหิ” นาค รับว่า “อาม ภนเต” แล้วพระอาจารย์ฟังสอนว่า) จงตั้งใจถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก จงตั้งใจถึงพระธรรมว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก จงตั้งใจถึงพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก แม้ในวาระที่ ๒ วาระที่ ๓ ก็พึงตั้งใจอย่างนั้น แล้วนำให้ว่า พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ... ฯลฯ ไปจนจบ เมื่อจบสรณคมน์แล้ว พระอาจารย์ฟังบอกว่า “สรณคมน์ นิฏฺฐติ” นาค รับว่า “อาม ภนเต”

เมื่อนาครับ สรณคมน์จบแล้ว พระอาจารย์ ผู้ให้ศีล ฟังว่า ดังนี้ :-

“สามเณรบรรพชาสำเร็จด้วยสรณคมน์เพียงเท่านี้ ต่อไปนี้ จงตั้งใจสมาทาน สิกขาบท ๑๐ ประการ อันพระผู้มีพระภาค ทรงอนุญาตให้สามเณรศึกษา จงศึกษาตามไปโดยบทบาลีดังนี้ก่อน” แล้วพึงกล่าวนำให้สามเณรว่าตามไปที่ละสิกขาบท ดังนี้ ปาณาติปาตา เวรมณี... ฯลฯ ไปจนจบศีล

(สามเณรจึงขอนิสัยต่อไป)

(เมื่อเสร็จพิธีให้นิสัยแล้ว พระอุปัชฌายะ พึงสอนอุปสัมปทาเปกขะ ว่าดังนี้ :-)

บัดนี้ พระสงฆ์จะทำอุปสมบทกรรม คือสวดประกาศกันและกัน ยกตัวเธอให้เป็นอุปสัมบันภิกษุในพระพุทธศาสนา และในกรรมวาจาที่จะสวดประกาศนั้น จะต้องออกชื่อผู้อุปสมบทด้วย ออกชื่ออุปัชฌายะด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อท่านถามว่า **กัณหาโมลี** เธอชื่ออะไร ก็พึงหมายเอาตัวเธอ แล้วตอบว่า **อหิ ฆนเต สุภทโท นาม** ข้าพเจ้าชื่อ **สุภททะ** เมื่อท่านถามถึงชื่อ อุปัชฌายะ ว่า **โก นาม เต อุปชฌายโ** อุปัชฌายะของเธอ ชื่ออะไร ก็พึงหมายเอาตัวเรา แล้วตอบว่า **อุปชฌายโ เม ฆนเต อายสฺมา กิจฺจวิชโ** **นาม** อุปัชฌายะของข้าพเจ้าชื่อท่าน กิจจะวิชชะ.

เมื่อท่านจะบอกบาตร จีวร ซึ่งสำหรับเป็นสมณบริขารไปในภายหน้าว่า สิ่งนี้ชื่อนี้ สิ่งนี้ชื่อนี้ ด้วยมคธภาษา ก็จงรับว่า “**อาม ฆนเต**” “**อาม ฆนเต**” แล้วจำชื่อนั้น ๆ ไว้ใช้ในอธิษฐานกิจในพระพุทธศาสนาต่อไป

(เมื่ออุปสัมปทาเปกขะ ของอุปสมบทกับสงฆ์แล้ว พระอุปัชฌายะพึงกล่าวเผด็จสงฆ์ ว่าดังนี้ :-)

อิทานิ โข อารุโส, อยฺ สุภทโท นาม สามเณโร, มม อุปสมปทาเปกฺโข, อุปสมปทํ อากงฺขมานโ สงฺฆํ ยาจติ, อหิ สพฺพมิมิ สงฺฆํ อชฺฌेमสามิ, สาธู ฆนเต สพฺโพยํ สงฺโฆ, อิมิ สุภทฺทํ นาม สามเณริ อนฺตรายิกะ ฐมฺเม ปุจฺฉิตฺวา, ตตฺถ ปตฺตกฺกลตฺถํ ฌตฺวา, ฌตฺติจฺจตฺตเถน กมฺเมน อกฺุเปเน จานารเहेน อุปสมปาเทมาติ กมฺมสนฺนิฏฺฐานํ กโรตุ.

(ถ้าเป็นนาคคู่ พระอุปัชฌายะพึงกล่าวเผด็จสงฆ์ว่าดังนี้ :-)

อิทานิ โข อารุโส, อยฺยจ ปุณฺณโณ นาม สามเณโร, อยฺยจ สุโฆ นาม สามเณโร. มม อุปสมปทาเปกขา. อุปสมปทํ อากงฺขมานา, สงฺฆํ ยาจนฺติ. อหิ สพฺพมิมิ สงฺฆํ อชฺฌेमสามิ, สาธู อารุโส สพฺโพยํ สงฺโฆ, อิมฺยจ ปุณฺณํ นาม สามเณริ, อิมฺยจ สุภํ นาม สามเณริ, อนฺตรายิกะ ฐมฺเม ปุจฺฉิตฺวา, ตตฺถะ ปตฺตกฺกลตฺถํ ฌตฺวา, ฌตฺติจฺจตฺตเถน กมฺเมน อกฺุเปเน จานารเहेน อุปสมปาเทมาติ กมฺมสนฺนิฏฺฐานํ กโรตุ.

ถ้ามีภิกษุแก่พรรษาว่าอยู่ในสงฆ์สันนิบาต พึงว่า “**ฆนเต**” แทน “**อารุโส**” สงฆ์รับว่า “**สาธู**” พร้อมกัน พระอุปัชฌายะ พึงบอกอนุศาสน์ตามที่มีในหนังสืออุปสมบทวิธี เมื่อจบอนุศาสน์แล้ว พระบวชใหม่พึงรับ ว่า “**อาม ฆนเต**” ๑ หน แล้วนั่งคุกเข่ากราบลง ๓ หน เสร็จการอุปสมบทเพียงเท่านี้

.....

คำขอบวช ซี พราหมณ์

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ปัพพชชัง มัง ภันเต สังโฆ ธาเรตุ, อชชัตคเค ปาณูปेतัง สระระณัง คะตัง.

ทุติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ปัพพชชัง มัง ภันเต สังโฆ ธาเรตุ, อชชัตคเค ปาณูปेतัง สระระณัง คะตัง.

ตะติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ปัพพชชัง มัง ภันเต สังโฆ ธาเรตุ, อชชัตคเค ปาณูปेतัง สระระณัง คะตัง.

(คำแปล) ข้าท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้เสด็จดับขันธปรินิพพานนานแล้ว กับทั้งพระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะที่พึ่ง ที่ระลึก ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นผู้บวชในพระธรรมวินัย ถึงพระรัตนตรัย เป็นสรณะตลอดชีวิต ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

คำแสดงตนเป็นอุบาสก อุบาสิกา

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, อุปาสะกัง (หญิงว่า อุปาสิกัง) มัง สังโฆ ธาเรตุ, อชชัตคเค ปาณูปेतัง สระระณัง คะตัง.

ทุติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, อุปาสะกัง (หญิงว่า อุปาสิกัง) มัง สังโฆ ธาเรตุ, อชชัตคเค ปาณูปेतัง สระระณัง คะตัง.

ตะติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ณะคะวันตัง สระระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, อุปาสะกัง (หญิงว่า อุปาสิกัง) มัง สังโฆ ธาเรตุ, อชชัตคเค ปาณูปेतัง สระระณัง คะตัง.

(คำแปล) ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ปรินิพพานนานแล้ว กับทั้งพระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นอุบาสก (อุบาสิกา) ถึงพระรัตนตรัย เป็นสรณะตลอดชีวิต ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

คำขอขมาพระรัตนตรัย

ระตะนัตตะเย ปะมาเทนะ, ทวารัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต.

ถ้าว่าคนเดียว ให้เปลี่ยน “ขะมะตุ โน” เป็น “ขะมะเถ เม”

คำลาสิกขา

“สิกขัง ปัจจัจฉามิ, คิหิติ มัง ธาเรถะ”

“ข้าพเจ้าลาสิกขา ขอท่านทั้งหลายจงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นคฤหัสถ์”

.....